

بررسی تأثیر آموزش بر میزان شیردهی در مادران شاغل و غیرشاغل ۱۳۷۵

دکتر علیرضا حیدرنیا، عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس، دکتر غلامرضا بابائی و کتابون عالیخانی

خلاصه

گزارش سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۹۹۳ نشان می‌دهد که سالانه ۱۲/۹ میلیون کودک زیر ۵ سال در جهان می‌میرند و بیشترین مرگها در جهان سوم اتفاق می‌افتد. بر اساس این گزارش هر سال عفونت تنفسی باعث مرگ ۳/۶ میلیون و اسهال باعث مرگ ۳ میلیون کودک در جهان می‌شود، در حالیکه با تغذیه با شیر مادر می‌توان سالانه از مرگ ۷ میلیون کودک در جهان پیشگیری کرد تحقیق حاضر به منظور تعیین تأثیر آموزش در میزان شیردهی مادران شاغل و غیر شاغل صورت گرفته است. این مطالعه نیمه تجربی است و بر روی ۸۱ مادر دارای فرزند ۱۲-۰ ماهه که ۲۵ نفر از این مادران به کار خارج از منزل اشتغال داشته‌اند انجام گرفته است.

جامعه مورد مطالعه، مادران تحت پوشش مرکز بهداشتی درمانی تراب بودند که در فواصل شهریور تا بهمن ۱۳۷۵ مورد مطالعه قرار گرفتند، در این بررسی ابتدا میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مادران بوسیله پرسشنامه اولیه مورد مطالعه قرار گرفت و نیازهای آموزشی آنان مشخص گردید سپس محتوای آموزشی با روش آموزش فردی (چهره به چهره)، آموزش گروهی به صورت سخنرانی همراه با استفاده از رسانه‌های آموزشی دیداری مثل تصویر، پوستر و جزوه و پمفلت ارائه گردید.

در زمان آموزش، مباحثی از قبیل نحوه تغذیه شیرخوار و تداوم شیردهی، چگونگی برخورد با مشکلات شیردهی و حل آنها، برقراری مجدد شیردهی در افرادی که به غلط شیردهی را قطع یا نسبتاً قطع کرده بودند بخصوص در مادران شاغل، تکنیک صحیح شیردهی و تشویق به امر شیردهی انحصاری تا ۶ ماهگی و ادامه آن تا پایان ۲ سالگی مطرح و مورد تأکید بیشتر قرار گرفت.

یک ماه و نیم پس از اجرای برنامه آموزش تغذیه با شیر مادر، میزان آگاهی و نگرش و عملکرد مادران توسط پرسشنامه دوم تعیین گردید. هر چند تعدادی از مادران تغییر در عملکرد را نشان داده بودند اما به لحاظ آماری زمان برای تعیین عملکرد کم بود. با مقایسه اطلاعات بدست آمده قبل و بعد از اجرای برنامه آموزشی نتایج پژوهش نشان داد که اجرای برنامه آموزشی باعث بالا رفتن آگاهی مادران بعد از اجرای برنامه، نسبت به قبل از اجرای برنامه با $(P=0/01)$ بوده است. همچنین اجرای برنامه آموزشی باعث بالا رفتن نگرش مادران بعد از اجرای برنامه نسبت به قبل از اجرای برنامه با $(P=0/009)$ بوده است، لیکن هر چند تعدادی از مادران تغییر در عملکرد را نشان داده بودند اما به لحاظ آماری زمان برای تعیین عملکرد کم بوده و آزمون t توانست ارتباط معنی داری را در عملکرد مادران قبل و بعد از آموزش نشان دهد.

نتایج حاصل از این تحقیق مبین آن است که آموزش بهداشت بر روی شیردهی مادران از طریق آموزش آنها مؤثر واقع گردیده است.